

‘Europees toezicht op banken biedt kansen’

Vanaf 1 januari gaat een nieuwe instantie onder de vlag van de Europese Centrale Bank toezicht houden op de zesduizend banken van de eurozone. Een stap richting de veelbesproken bankenunie. Maar we zijn er nog niet, stelt directeur Wim Mijs van de Nederlandse Vereniging van Banken. ‘Zonder één set regels voor heel Europa gaat de bankenunie ten onder aan onderlinge strijd.’

FINANCIËN

Met het oprichten van een centrale toezichthouder zet Europa een eerste stap om te breken met de vicieuze cirkel tussen probleembanken en overheidsschulden. Zwakke banken kunnen via deze instantie makkelijker een beroep doen op rechtstreekse hulp van het nieuwe Europese noodfonds ESM en regeringen hoeven niet meer bij te springen. Toch heerst niet in alle landen een jubelstemming. Duitse spaarbanken luidden de noodklok over het in gevaar komen van spaargelden, en niet-eurolanden voelen zich aan de kant gezet. Ook Nederland is vooralsnog terughoudend. ‘Toch is dit een noodzakelijke stap,’ stelt Mijs. ‘Met Europees toezicht

Loopbaan

Wim Mijs is sinds 2007 directeur bij de Nederlandse Vereniging van Banken. Hij vertegenwoordigt de NVB in diverse belangrijke organen van de European Banking Federation in Brussel en is voorzitter van het uitvoerend comité van de EBF. Mijs werkte eerder als senior vice-president, head of ABN Amro Government Affairs bij ABN Amro. Voor zijn bancaire carrière was hij werkzaam bij het Permanente Hof van Arbitrage in het Vredespaleis in Den Haag en daarvoor als docent aan de Universiteit Leiden.

voorkomen we dat problemen van banken overslaan op overheden.’

We zijn er nog niet, zegt u?

‘Om de bankenunie te bereiken moeten we nog drie stappen zetten. Er moet een set regels komen die geldt voor alle landen, het zogeheten *Single Rule Book* (SRB). Als iedereen in Europa zijn eigen regels blijft houden, dan wordt het natuurlijk niks. Daarnaast hebben we goed crisismanagement nodig. Eurocommissaris Barnier heeft daar al een voorstel voor gedaan, dat nu in de Commissie wordt besproken. De laatste stap is het Deposito Garantie Stelsel, maar voordat we daar afspraken over kunnen maken, moeten we met de andere punten een heel eind zijn.’

Die eerste stap wordt nu dus gezet?

‘Ja, en dat is goed. We zitten in een crisis en moeten vooruit. Daar helpt dit bij. Wel vind ik het plan nogal ambitieus. Medio volgend jaar moeten de grote systeembanken al onder toezicht worden gesteld. Dat is erg snel. Die keuze is gemaakt onder druk van Spanje waar de banken graag toegang willen krijgen tot het Europees noodfonds. Er is nu een momentum en we moeten bewegen, maar om een blok gecompliceerde regelgeving er zo snel doorheen te jagen, daar geloof ik niet in.’

Wat zou volgens u meer realistisch zijn?

‘Natuurlijk is het niet erg om ambitieus te zijn. Maar de ECB is al toezichthouder, een monetaire autoriteit. Het opzetten van een heel nieuw apparaat in Frankfurt met professionals en de nodige expertise kost tijd. Belangrijker is om ons ook te richten op het *Single Rule Book*.’

Hoe bedoelt u?

‘Zonder één set regels die voor alle landen geldt, gaat zo’n bankenunie ten onder aan onderlinge strijd. Wij hebben er groot belang bij als de rest van Europa dezelfde regels gebruikt als wij. Een deel van die regels is al in de herziene richtlijn van banken [Capital Requirements Directive IV, red] uitgewerkt. De

ministers moeten daarover nog overeenstemming bereiken. Het zijn zeer strenge voorwaarden voor toetreding tot de bankenunie en het geeft het gevoel dat alle banken met een schone lei beginnen. Banken die erbij willen, moeten er heel wat voor over hebben.’

Wat vindt u van de kritiek uit Duitsland?

‘Mensen in Duitsland zijn bang dat hun spaargeld te snel in de grote pot van Europa wordt gegooid. De angst is terecht en te begrijpen. Daarom pleit voorzitter Fahrenschon van de Duitse vereniging van spaarbanken ervoor de spaarbanken buiten de bankunie te houden. Maar die horen er nu eenmaal bij, vind ik. Kijk maar naar Spanje. De *cajas* zitten in grote problemen.’

Waarom leeft die angst niet in ons land?

‘Ons toezicht is erop gericht spaarders te beschermen, terwijl het in andere landen moet voorkomen dat banken failliet gaan. Dat is een hele andere filosofie.’

Wat betekent zo’n Europese toezichthouder straks concreet voor Nederlandse banken?

‘Nu al komt zo’n 80 procent van de bankenregelgeving uit Europa. Het dagelijks toezicht zal gewoon door de nationale toezichthouders blijven gebeuren. De Triodos Bank bijvoorbeeld krijgt niet ineens te maken met Duitsers. Maar het eindtoezicht komt straks wel vanuit Frankfurt. Dat zal natuurlijk een flinke impact hebben op de Nederlandse banken. Het zal even slikken zijn. Maar het biedt ook kansen. Je hoort nu wel eens kritiek dat je als bank in Europa aan zeventien toezichthouders moet rapporteren. Dat hoeft straks dus alleen maar aan je eigen nationale toezichthouder en die van de ECB.’

Groeit de macht van Europa niet enorm met deze maatregelen?

‘Met die Europese macht zijn we al in 1999 begonnen. Dit gaat niet over integratie van banken, maar over het losknippen van de relatie tussen

‘Er is nu een momentum en we moeten bewegen,’ zegt directeur Wim Mijs van de Nederlandse Vereniging van Banken. ‘Maar om een blok gecompliceerde regelgeving er zo snel doorheen te jagen, daar geloof ik niet in.’ Foto: Janneke Koorevaar

banken en overheden. Het is niet goed dat de belastingbetaler ervoor opdraait als een bank omvalt, dat is de belangrijkste les die we geleerd hebben uit de crisis. Ik vind het daarom heel goed het toezicht zo hoog en zo centraal mogelijk neer te zetten.’

Als we een dergelijk Europees toezicht zeg tien jaar geleden hadden gehad, hadden we dan de crisis kunnen voorkomen?

‘Natuurlijk is het moeilijk om op die manier terug of vooruit te kijken, maar ik had gewild dat het zo was geweest. Ik denk dat overheden en centrale banken dit pakket heel graag in handen hadden gehad. Van de Europese toezichthouder tot het *Single Rule Book*. Dan waren de problemen sneller duidelijk geweest en hadden we veel eerder kunnen ingrijpen bij private banken.’

Pieter Verbeek

COLUMN

De wetende kiezer

De Tweede Kamerverkiezingen stonden geheel in het teken van het ontmantelen van creatieve interpretaties van ‘de feiten’. In wezen ging het erom welke politicus de cijfers het best uit het hoofd kende. Onder het motto ‘meten is weten’ werden cijfers gepresenteerd alsof het feiten waren. Journalisten wakkerden die schijn-zekerheid aan met *fact checks*. Zij toetsten de interpretaties aan de cijfers. Maar of dit de kiezer hielp? Laat ik beginnen met de manieren waarop we kunnen weten en waarom we weten. Weten is technisch gesproken kennis genomen hebben van iets, iets gehoord, gelezen of geroken hebben, een intuïtieve ‘blink’, een herinnering of zelfs een overtuiging

zonder grond. Kennisnemen van statistieken laat bijvoorbeeld zien dat we het best aardig doen binnen Europa, als *NRC Handelsblad* schrijft: ‘Nederland draagt 5,7 procent bij aan het ESM en is daarmee de vijfde in het rijtje.’ Soms zoeken we een verklaring van de geschiedenis: ‘George W. Bush wist van tevoren meer van de terreuraanslagen op 9/11 dan tot nu toe bekend was.’ Soms willen we duiden, omdat het leven nu eenmaal gereduceerd is tot categorieën waaraan toeslagen en tarieven kleven: gaat uw kind naar de buitenschoolse of de dagopvang? Soms is het belang minder duidelijk. Dan staat in de krant: ‘William en Kate willen twee kinderen’. Echter, in verkiezingstijd is gemakkelijk te verklaren dat politici

willen dat de kiezer alles weet. De Romeinen bezigden vroeger al *maximes* als *sciens non fraudatur*: wie weet, wordt niet bedrogen. Ofwel: de kiezer moet goed geïnformeerd worden om zijn burgerrecht bewust te gebruiken en om verwijten te voorkomen. Maar zijn al die cijfers daartoe geëigend? Niet voor iedereen. Ik was een doorgewinterde zwevende kiezer. Ik ging gebukt onder de verantwoordelijkheid die aan de burgerplicht kleefte: wist ik genoeg om een goede keuze te maken? Met cijfers verwacht je overtuigd een bolletje rood te kunnen kleuren, maar nee. Wat zegt die x miljard op de y-as van een model dat een abstractie is van de werkelijkheid? En ten koste van wat ging dat miljard ook weer? Ik zocht advies. De een stemde ‘van

oudsher’ D66. De ander ‘strategisch’ PvdA. Weer een ander CDA omdat Buma zo authentiek is. Het meest klonk: ‘Ik kies het beste voor Nederland.’ Dat is ook een soort onwetendheid. Het getuigt van eenzijdig perspectief. Deze kiezer begrijpt niet dat ‘het beste voor Nederland’ heel subjectief is. Dat ‘het beste voor Nederland’ een keuze is vóór een belang tegen andere gerechtvaardigde belangen. De verlossing van de keuzestress kwam de avond tevoren toen Maarten van Rossem bij Pauw en Witteman stelde, dat alle berekeningen van het CPB – de feiten dus – onzin waren, omdat je kunt spelen met de variabelen en ‘zwarte zwanen’ niet kunt voorspellen. De volgende dag koos ik, voor het eerst

zonder gewetensbezwaar, pas in het stembokje, net als vele anderen. Volgens Ferry Mingelen was dat niet vreemd. Hij wist waarom kiezers laat beslissen – ik citeer: ‘omdat er veel zwevende kiezers zijn die twijfelen’.

Rosalie Koolhoven

Universitair docent van de vakgroep privaatrecht en notarieel recht aan de Rijksuniversiteit Groningen